

In memoriam

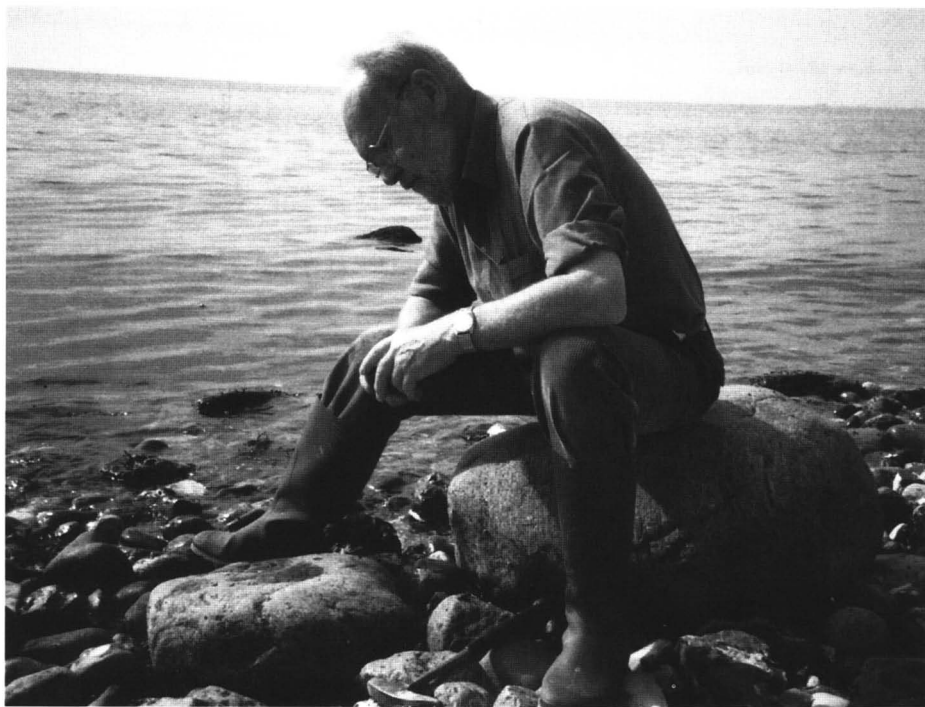
Op 10 juni overleed te Groningen Arie Pieter Schuddebeurs op 78-jarige leeftijd. De crematieplechtigheid vond op 15 juni plaats. Familie, vrienden en goede kennissen uit Nederland en Duitsland woonden dit afscheid bij. Met het heengaan van Pieter is een trouwe vriend, voor velen tevens leermeester op het moeilijke terrein der zwerfsteengeologie, uit ons midden verdwenen.

Pieter zijn levenservaring was groot en niet altijd gemakkelijk te dragen. Als actief lid van de verzetsbeweging geraakte hij gedurende de oorlog in een niet te beschrijven crisissituatie, een last, die hij zijn verdere leven heeft moeten meetersen.

Als self made man bracht hij het bij de PTT tot Hoofd van de Afdeling Warmte, Licht & Kracht in rayon Noord-Nederland (later Groningen en Drente). Pieter stond op de bres voor de rechten van zijn medewerkers en vroeg daar eerlijkheid, vakwerk en saamhorigheid voor terug. Van zijn superieuren verwachtte hij begrip voor zijn uitgekende voorstellen voor de uitvoering van technische werken. Het laat zich raden dat het niet allemaal zonder slag of stoot ging. Zijn hele levenspad was trouwens geplaveid met hobbels, als een veldstenenweg; volgens zijn zeggen: 'het lijkt wel of ik geboren ben om problemen naar me toe te trekken'. In december 1983 werd in dit tijdschrift een samenvatting gegeven van zijn verdiensten voor de geologie tot dan toe, dit naar aanleiding van de toekenning van de P. van der Lijn-onderscheiding. Met betrekking tot de voorafgaande geologische activiteiten wordt naar de betreffende Grondboor & Hamer verwezen.

Het tijdsbestek 1983-1993 was voor Pieter op geologisch gebied zeer vruchtbaar. Negentien artikelen, waarvan de meeste in Grondboor & Hamer, vormen het tastbare bewijs. Hij publiceerde over uiteenlopende onderwerpen, doorgaans binnen het kader van de ijstijdgeologie, o.a. over tellingen van kristallijne gidsgesteenten, bijzondere zwerfstenen, de vorm van stenen, zwerfstenen met levenssporen en glaciogene terreinvormen. Aan alles ging veldwerk, alleen op de fiets of met vrienden met auto, vooraf. Voorts werd zijn kennis meerdere malen gebruikt bij de inrichting, revisie en determinatie van museumcollecties.

Zeer velen hebben Pieter leren kennen als een markante figuur, een persoonlijkheid, die bij lezingen, tijdens excursies, thuis of in de kroeg bij koffie of borrel met verve zijn mening kon verdedi-

Pieter Schuddebeurs op het zwerfstenenstrand van Ristinge op Langeland (Dk) op 8 september 1988. Foto J.G. Zandstra.

gen. Hij was een man met een praktische instelling, die zich niet gauw van de sokken liet praten en de neiging had om vraagstukken tot op de bodem uit te zoeken of bij anderen verhaal te halen. Kwam een interessant problematisch zwerfsteentype in zijn handen, Pieter haastte zich niet om stad en land voor de oplossing af te reizen, tot Kopenhagen en Lund toe.

In 1991 viel hem de eer te beurt, dat een nieuwe soortnaam van een erratisch steenfossiel naar hem werd genoemd: *Favosites schuddebeursi* sp. nov. De auteur, de geoloog Jan H. Stel, motiveert deze naamstoewijzing met de woorden: 'This species is named *schuddebeursi*, in honour of my old friend mr. P. Schuddebeurs, who stimulated my interest in geology when I was a kid'.

Grote indruk maakte op Pieter de toekenning van de onderscheiding de Zilveren Anjer op 26 juni 1992 in het Koninklijk Paleis op de Dam te Amsterdam. Als gronden van verlening werden genoemd zijn grote kennis van de zwerfsteengeologie en zijn internationale reputatie op dit gebied.

Aan Pieters levenslange zoektocht is een einde gekomen. Voor de grote groep van geologische vrienden en kennissen, een bont gezelschap, zal hij intens in herinnering blijven. Zijn onbaatzuchtige investering in de mens op meer dan alleen geologische gebied staat daarvoor garant.

Publikaties van A.P. Schuddebeurs (voor eerder verschenen artikelen wordt verwezen naar nr. 6, blz. 154-158 (1983) van Grondboor & Hamer).

37. 1984 - (Samen met T. Looyenga en D. Stapert). Een vuistbijl van helleflint, gevonden bij Assen. Met opmerkingen over het gesteente en het woord helleflint. Ned. Geol. Ver., Grondboor & Hamer 6, 2-14.
38. 1985 - Zijn de Nederlandse en Duitse stuwwallen met elkaar te correleren met behulp van zwerfsteentellingen. Ned. Geol. Ver., Grondboor & Hamer 1, 25-32.
39. 1985 - De kogelzwerfblokken van Rinke Nolles. Ned. Geol. Ver., Grondboor & Hamer 3/4, 84-87.
40. 1985 - Sporen van glaciaal transport op zwerfstenen. Ned. Geol. Ver., Grondboor en Hamer 5, 105-113.
41. 1986 - De kogelzwerfblokken van Rinke Nolles: een aanvulling. Ned. Geol. Ver., Grondboor & Hamer 3/4, 104-106.
42. 1986 - Einige Bemerkungen zu K.-D. Meyers: 'Zur Methodik und über den Wert von Geschiebe-zählungen'. Geschiebesammler 19, 4, 151-156.

43. 1986 - Windkeien met taffoni's in Nederland en aangrenzend West-Duitsland. Ned. Geol. Ver., Grondboor & Hamer 5, 123-136.
44. 1987 - (Samen met G.P. Gonggrijp). Het geologisch monument 'De Zândkoele' te Heetveld: een monument voor nu en het nageslacht? Ned. Geol. Ver., Grondboor & Hamer 1, 1-3.
45. 1987 - De verbreiding over Europa van gidsgesteenten uit het Oslogebied en begeleidende zwerfstenen. Ned. Geol. Ver., Grondboor & Hamer 5, 114-142.
46. 1988 - Aanvullende opmerkingen over de verspreiding van zwerfstenen uit het Oslogebied en het Skagerak. Ned. Geol. Ver., Grondboor & Hamer 2, 48-50.
47. 1989 - Zandkegels en kegelzandsteen, nader bezien. Ned. Geol. Ver., Grondboor & Hamer 2, 48-57.
48. 1990 - De Dondersteen van Oudenbosch. Ned. Geol. Ver., Grondboor & Hamer 2, 28-31.
49. 1990 - Noch einiges über Hyperit. Geschiebekunde aktuell 6 (3), 101-102.
50. 1990 - De zwerfstenen van het Drentse Plateau. Ned. Geol. Ver., Grondboor & Hamer 4/5, 120-127.
51. 1991 - Opzienbarende zwerfblokken, 2. Ned. Geol. Ver., Grondboor & Hamer 1, 14-16.
52. 1992 - (Samen met W.H. Zwenger). Opzienbarende zwerfblokken, 3. De Markgrafensteinen bij Fürstenwalde B.R.D. Ned. Geol. Ver., Grondboor & Hamer 1, 1-5.
53. 1992 - De zwerfsteengezelschappen van de stuwwal bij De Lutte en omgeving en de bewegingsrichting van het landijs over Nederland. Grondboor & Hamer 2, 50-56.
54. 1992 - Das geologische Denkmal 'Pieter van der Lijn' bei Urk im Noordoostpolder, NL. Geschiebekunde aktuell 8 (1), 41-49.
55. 1992 - (Samen met W.H. Zwenger). Opvallende zwerfstenen, 4. Trebuser zandsteen. Ned. Geol. Ver., Grondboor & Hamer 4/5/6, 106-118.
- VARIA
- 1959 - Nieuwe methode voor zwerfsteenonderzoek. Bespreking van G. Lüttig: Methodische Fragen der Geschiebeforschung. Ned. Geol. Ver., Grondboor & Hamer 14, 349-350.
- 1983 - Schuddebeurs en de geologie, door J.G. Zandstra. Ned. Geol. Ver., Grondboor & Hamer 6, 154-158.
- 1984 - Interview met Schuddebeurs: In Drenthe woont een kei van een amateurgeoloog. Maandblad Drenthe 2, 36-39.
- 1986 - Boekbespreking van: Bibliographie der Geschiebe des pleistozänen Vereisungsgebietes Nordeuropas, Teil II, door F. Kaerlein. Hamburg. Ned. Geol. Ver., Grondboor & Hamer 6, 15.
- 1987 - Boekbespreking van: zeitgeschiebe in der Umgebung von Leipzig. Bestand, Herkunft, Nützung und quartärgeologische Bedeutung, door E. Richter, R. Baudenbacher en L. Eissmann. Ned. Geol. Ver., Grondboor & Hamer 3/4, 14-15.
- 1988 - Boekbespreking van: Sten i det danske landskab, door Per Smed. GO Geografforlaget Aps, Brenderup, Denemarken. In Bijlage van Grondboor & Hamer 5.
- 1991 - Interview met Schuddebeurs: Keienman Schuddebeurs. Nieuwsblad van het Noorden 26-9-1991.
- 1992 - Boekbespreking van Keileem en zwerfstenen op Wieringen, door M. Rappol, J. Verhofstad, J.G. Zandstra, T. Longayroux en J. Swaan. Historische Vereniging Wieringen. In Bijlage van Grondboor & Hamer 1.
- 1992 - Interview met Schuddebeurs: Fossiel krijgt naam geoloog. Nieuwsblad van het Noorden 18-4-1992.
- 1992 - Zilveren Anjer voor Pieter Schuddebeurs. Ned. Geol. Ver., Grondboor & Hamer 4/5/6, 119.
- 1992 - Interview met Schuddebeurs: Er is een nieuwe ijstijd op komst. Trouw 25-6-1992.
- 1992 - Interview met Schuddebeurs: Zwerfstenen stelen hart van Assenaar. Asser Courant 18-6-1992.

J.G. Zandstra

Het Campanien van Coesfeld-Flamschen

Jan Drent

De stad Coesfeld, in het Duitse Westfalen, is in geologisch opzicht niet onbekend. Verzamelaars zullen hieraan de naam van de Ziegelei Kuhfuss verbinden, een groeve waar tot voor kort vrij veel materiaal uit het Krijt (Campanien) en het Kwartair kon worden gevonden. Ook zijn er af en toe tijdelijke ontsluitingen in en om de stad zelf, door het bouwen van huizen of fabrieken en graafwerk voor de aanleg van bijvoorbeeld rioleringen. De auteur heeft onderzoek verricht aan twee van dergelijke ontsluitingen en doet hiervan verslag.

In de loop van 1991 is begonnen met de bouw van een 'Mölkerei' voor de firma Borgmann uit Dorsten-Rhede. Na de noodzakelijke boringen en het afperken van het terrein, verrichtte men graafwerkzaamheden voor onder meer de fundamenteën.

Hierbij kwam heel veel materiaal te voorschijn. Dat trok de aandacht van

een groepje geologisch geïnteresseerden, die het min of meer bij toeval ontdekten.

Toen de fabriek in september/oktober 1992 in bedrijf gesteld werd, waren er al diverse fossielvondsten gedaan.

Een andere tijdelijke ontsluiting lag op betrekkelijk korte afstand van de eerst-

genoemde. Daar werd een vijver gegraven als opslag- en overslagbassin voor de Coesfelder waterleidingmaatschappij.

Van oktober 1992 tot maart 1993 kon ook daar een redelijke hoeveelheid fossielen worden verzameld.

Beide ontsluitingen liggen tussen de zuidelijke stadsrand van Coesfeld en